

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma
Môn học: PĀLI PHÁP CÚ

Bài học thứ năm 16.3.2023

IX
PHẨM ÁC
(Pāpavagga)

IX. Phẩm Ác _ Kệ số 6 (dhp 121)

Duyên sự:

Bài kệ này đức Phật thuyết khi Ngài trú ở Jetavana thành Sāvatti vì chuyện tỳ kheo cầu thả đồ dùng.

Trong giới bản, điều học ung đối trị (pācittiya) thứ 14, đức Phật cấm chế: “vị tỳ kheo nào xử dụng đồ của tăng, giường, ghế, nệm, gối... bày ra ngoài rồi khi rời đi không dọn cất vào, hoặc không nhờ dọn cất vào, hoặc đi không kiêu từ, phạm tội ung đối trị.

Điều học này đức Thế tôn cấm chế do chuyện một tỳ kheo trong nhóm Thập thất sư bày giường ghế của tăng ra bên ngoài nằm ngòai rồi khi rời đi bỏ phế tại đấy không thu dọn cất vào. Các giường, ghế, chăn gối bị mưa nắng, mỗi mọt làm hư hao đồ đạc của tăng.

Chư tỳ kheo khác thấy vậy kêu lại nhắc nhở: “Hiền giả dùng xài đồ đạc của Tăng rồi nên dọn dẹp cất vào cho gọn gàng và bảo quản tốt”. Vị tỳ kheo cầu thả ấy lý sự cãi: “việc ấy nhỏ nhen có gì mà bận tâm”.

Tỳ kheo ấy vẫn chứng nào tật đó, hễ lấy ra dùng xài rồi bỏ đó, khiến hư hao đồ đạc của Tăng. Chư tỳ kheo đem việc này mách với đức Phật, Ngài cho gọi tỳ kheo nhóm thập thất sư lại và hỏi thật hư câu chuyện. Tỳ kheo ấy cũng cãi lý như đã nói với các tỳ kheo. Đức Phật khiển trách: “Người chớ nên xem thường việc xấu nhỏ cho rằng không đáng kể; Bởi như cái lu miệng hở toang đặt ngoài trời, khi trời mưa một vài giọt không đầy nhưng mưa rơi mãi rồi cũng đầy lu, cũng vậy người làm điều ác nhỏ nhỏ lâu dần sẽ thành lớn”.

Rồi đức Thế tôn thuyết pháp và kết luận nói lên bài kệ: “*Mā ’vamaññetha pāpassa ... thokathokampi ācinan ’ti*”.

*

Chánh văn: **Mā ’vamaññetha pāpassa**
 na maṃ taṃ āgamissati
 udabindunipātena
 udakumbho ’pi pūrati
 pūrati bālo pāpassa
 thokathokampi ācinam.

(dhp 121)

*

Thích văn:

mā ’vamaññetha [hợp âm **mā avamaññetha**]

mā [bất biến từ] đừng, chớ.

avamaññetha [động từ khả năng cách ngôi III số ít, hình thức *attanopada*, “ava + √man + ya”] xem thường, coi thường, khinh khi.

pāpassa [chỉ định cách số ít của danh từ trung tính **pāpa**] điều ác, điều xấu.

na [phủ định từ] không, chẳng.

maṃ [đôi cách số ít của nhân xưng đại từ “**amha**”] đến ta, đến tôi.

taṃ [chủ cách số ít trung tính của chỉ thị đại từ “**ta**”] điều (ác) ấy, điều (xấu) ấy.

āgamissati [động từ tương lai cách ngôi III số ít, “ā + √gam + a”] sẽ đi đến, sẽ xảy ra.

udabindunipātena [sở dụng cách số ít của hợp thể danh từ nam tính (udabindu + nipāta)] do rơi từng giọt nước, bởi từng giọt nước rơi.

udakumbho 'pi [hợp âm **udakumbho api**]

udakumbho [chủ cách số ít của hợp thể danh từ nam tính **udakumbha** (uda + kumbha)] cái bình nước, cái lu nước.

pūrati [động từ tiến hành cách ngôi III số ít “√pūr + a”] đầy, tràn đầy.

bālo [chủ cách số ít của danh từ nam tính **bāla**] người ngu, người dốt nát.

thokathokampi [hợp âm **thokathokaṃ api**]

thokathokaṃ [đôi cách số ít trung tính của hợp từ (thoka + thoka). Dùng như trạng từ] chút chút, từng chút, lần ít lần ít.

ācinaṃ [chủ cách số ít trung tính của danh động từ **ācina**, có khi viết **āciṇa** (quá khứ phân từ của **āciṇāti**: “ā + √ci + ṇā)] sự chất chứa, sự tích lũy, sự góp nhặt.

*

Viết văn:

Chớ xem thường việc ác
rằng: quả không đến mình
với từng giọt nước rơi
bình nước cũng đầy tràn
kẻ ngu đầy tội ác
cũng vì tích lần ít.

(pc 121)

*

Chuyển văn:

*Tam maṃ na āgamissatī 'ti pāpassa mā avamaññetha udabindunipātena
api udakumbho pūراتi thokathokaṃ api ācinaṃ bālo pāpassa pūراتi.*

Đừng coi thường việc ác cho rằng quả sẽ không đến ta. Bình nước đầy tràn cũng do từng giọt nước rơi, kẻ ngu chứa đầy ác cũng vì tích tập từng chút.

*

Lý giải:

Con người có thói xấu là do huân tập điều xấu lần ít lần ít, lâu dần trở nên xấu tính. Người coi thường việc ác nhỏ rồi làm, dần dần thành thường cận y để làm điều ác, dẫn đến hậu quả nghiêm trọng.

Người mà đã làm điều sai quấy, khi được khuyên ngăn lại cho rằng đó là việc nhỏ nhen có quan trọng gì ! Như thế gọi là xem thường việc ác. Trong giới luật của hàng tỳ kheo, vị tỳ kheo thấy sợ hãi trong những lỗi nhỏ nhất, đó là không coi thường điều ác.

Mỗi ngày làm điều xấu một chút, nhiều ngày chất chứa tham sân si sẽ khiến tăng trưởng cấu uế nội tâm, ứ đầy phiền não, cũng như bình nước hứng từng giọt nước rơi lâu dần cũng đầy.

Do đó, đức Phật dạy trong bài kệ này, chớ xem thường điều ác nhỏ nhen mà làm.

Tỳ khuru Tuệ Siêu biên soạn